

POKROK ZAPADU

PUBLISHED WEEKLY

Published by Pokrok Publishing Co., 1809-1811 Howard St. - Tel. 2913.

Subscription by mail, - \$1.00 per year.

VYCHÁZÍ KAŽDOU STŘEDU

Vydává: Vydavatelství Spol. Pokroku VÁC. BUREŠ, ředitel.

309 1311 Howard ul. - Telefon 2913.

Předplatné - \$1.00 na rok. Do Čech \$1.50 na rok.

Adresujte jednoduše

POKROK ZAPADU Omaha, Neb.

Omaha, Neb., 25. dubna 1906

Upozorňujeme naše spolky, aby neopomněly důstojnou přednáškou, recitací nebo jiným způsobem vzpomenouti padesátiletého výročí smrti velkého mučedníka národního Karla Havlíčka Borovského. Netřeba znovu připomínati, že zásluhy jednoho z nejlepších žurnalistů zasluhují, aby důstojně bylo na velkého muže vzpomenu.

Zkáze, která stihla jedno z nejkrásnějších měst San Francisco, vztáhla neobyčejný zájem o "Město Sta Pahorků". Páně Havlasův nádherný, do posledního detailu vystižený popis nešťastného města jest asi posledním, který o městě tom byl napsán. Nabývá tím důležitosti nemalé a pan Havlas, ani nevěda, obohatil českou cestopisnou literaturu o dílo ceny veliké. Jeho "Listy ze Západu" budou se nyní tím horečněji čísti a těšiti přízni ještě větší než dosud. Máme po ruce množství úsudků zdejších i ze staré vlasti, s kterými později čtenáře své seznámíme. Bylo by nám milo, kdyby i jiní přenesli svůj úsudek, který bychom zařadili k oněm, které již v rukou máme. Je nepopíratelnou skutečností, že tak jako spisovatel Havlas, dosud nikdo nevytíhl ráz a podrobnosti zničeného města. Čtenáři naši, kteří mají zachovány ona čísla, kde "Listy ze Západu" jsou otisknuty, mají věc ceny nemalé. Jak i na jiném místě oznamujeme, odebral se na místo neštěstí náš zpravodaj p. Chas. Steiger, který svým pěkným a snadno přístupným slohem svých cestopisných črt získal si přízeň všeho čtenářstva. Budou to zajisté články, které budou mít větší cenu než sáhodlouhé vypisování zbytečností. Náš list bude snad z českých časopisů jediným, který bude mít zprávy původní od vlastního zpravodaje.

V těchto dnech bylo nám zase popřáno — začervenat se uad mravností americké společnosti. To bylo onehdy, když dočetli jsme se, co následovalo po nadšeném uvítání Gorkého. Mimochoodem řečeno, my něco podobného očekávali, dobře znajíce zdejší poměry. Nás náhlý ten obrat nikterak nepřekvapil, ale překvapila nás ta lež o mravnosti zdejší společnosti. Žurnály americké se opět rozepsaly a publikum mělo příležitost se dočísti — ó světe žasni — že žena, která s Maximem Gorkim přijela, není ženou jeho, nýbrž, že je to herečka Andrejevna a že zákonitá manželka velkého Rusa žije kdesi v Rusku. My o tom psali už před šestí týdny a nikterak jsme se nad tím nepozastavili. V kruzích uměleckých je to něco zcela obyčejného. Žije tak i známý básník a spisovatel Gabriele D'Annunzio, žijí tak i jiní veleduchové a přece je někdo za to nekacruje, nikdo jim neupírá k tomu práva. A his! Americká společnost v té zemi, kde nejvíce bují prostituce, kde je možno, aby mayor jednou dne horeval pro

prospěch a dobrou pověst města a druhého dne rozmlouval se správcem vyklíčeného domu, který je mayorovým vlastnictvím, ta se nad tím chtěla začervenat. Snižila se tak daleko, že přičinila se o to, aby Gorkého vypudila z několika hotelů, ba chtěla, aby byl ze země vypuzen. My nevěřili ani tomu náhlému vzplanutí pro ruskou revoluci. Nám bylo celé to jednání směšným, protože jsme tušili, co bude následovat. Ostatně celá tato historie přispěje valně k tomu, že na Ameriku i jinde bude se jinak hledět. Ústy Maxima Gorkého potvrdil se to, o čem tolik v Evropě se pochybovalo. Totiž, že ta vyhlášená vyškolenost názorů americké společnosti a svoboda smýšlení je prostě paskvillem, že smýšlení zdejších lidí je zpátečnicktější než kdekoliv jinde. Maxim Gorkij mluvit nedovede. A jeho dojmy z této země budou jistě podbarveny poznáním, že země svobody a cnosti je prostě humbukem a že za chvástáním o prospěšném povznesení lidstnosti nenásledují nikdy skutky. Gorkij přijde o iluzi. My o ni přišli už dávno.

Knihy našeho spolupracovníka Jana Havlasy, byly v Čechách pochvalně a nadšeně přijaty. Stará vlast dovele si vážití dobré práce. "Národní Politika" nejrozměšnější list český píše: "Daleko od svých zamilovaných Tater, které se mu staly v posledních několika knihách přímou literárním rájem, odléti Havlasa v přítomné obsáhlé publikaci. Až do slunné Itálie se ztratil, zajel za oceán, zabloudiv k Mississippi, k jezeru Michiganskému, do Texasu... aby na konec — letmou vzpomínkou alespoň — přece je se dotekl svého podtatranského ovzduší. Okolnost zmíněná změny ovzduší podměnila i změnu nálad i změnu celkového založení práce. Vyčerpával li se Havlasa ve svých "Tatranských povídkách" hlavně přirodou, jejími milostnými dary, které ho uváděly v blahé rozdechvení, i jejími krutými zápasy, které ho uváděly v úžas, pohlíží ve svých "Snech" hlouběji do duší i niter svých brádnů, staraje se více o lidi, nežli o jejich stáří. Ale co je zajímavé i v této sbírce jako v oněch předěších, a co je i známkou silného talentu autorova: postavy jeho svérázně a organicky vyrůstají z jednotlivě črtaných ovzduší, vždy jinak a význačně vybaveny přírodou, jinak nadány a jinak odstíněny; známka, že postřehové, chápací i výtvarné prostředky umělcovy jsou souvztažny. Kniha "Jak sny umírají" je sbírkou desíti novel a zakončující fantazie o smutku nádherného skonávajícího motýla, babočky admirála, která má jaksi náhodově zakončovatí dílo účelně koncipované na téma, jak je titul zcela řádně osvětluje. Jak sny umírají... čili, jak ten náš život klame a jak rozbolpěšuje často v okamžicích, kdy právě očekávali jsme vrcholek slasti. Jsou zde ty novelky vesměs podkladem svým vzaty ze života, ale jejich vypracování má do sebe cosi záhadného, schválně zbarveného groteskně, tajuplně a s báchorkovými příděchy. Tak už ten ponurý "Smutek posledního", kde formou zajímavé novelky ostře je sešlehan klamivě vlastněnecký život většiny chicagských Čechů, má do sebe něco stejně tajuplného, jako ona sensačně skoro působící "Lež", plná neočekávaných obrátů a výkrutných momentů. Nejvýše snad postaviti možno apeniskou povídku "Stín mrtvého", velmi životnou, velmi pravdivou a podanou s opravdovou noblesou výrazu i fantazie. Kabinetním kouskem popisného umění je tu malba retů a vůbec tváře tajemné venkovské krásavice Matildy, dcery vládkyňského schud-

lého šlechtice, která pozvolna umírá láskou a steskem. Jako je vůbec nejživěji a nejpřipíněji líčeno v této knize vše, čemu stoji stáří horké a prudké spojital-ských měst a jeho venkova."

Jan Kubelík v Omaze.

Jak právě bylo ředitelstvu omažského Boydova divadla sděleno, vystoupí zde světový náš umělec, český Paganini, Jan Kubelík, v sobotu dne 5 května.

Jest to druhá umělecká cesta Kubelíkova po této zemi věčného shonu a ruchu za dollarem a notně zmýšlí se ti, kdož předpovídali druhé cestě nevyrovnatelného našeho umělce všestranný neúspěch. Naopak, druhá cesta jeho, možno-li, jest ještě triumfálnější a všim obyvatelstvem Spoj. Států vítán jest všude ještě s větším nadšením a okázalostí, nežli při prvním jeho tournée před čtyřmi roky. Kubelík právem může líci o svém přijetí u národa amerického, jednoho z nechlubnějších a proti cizincům nejupjatějších, slovy Caesara dobyvatele: "Přihel jsem, zahrál jsem, zvířel jsem!"

A vskutku! Dnes veškerá hudební kritika americká se všemi svými znalci hudby, ať již povolnými neb nepovolnými, sklání v němém obdivu své hlavy před velikým geniem houslí, před Janem Kubelíkem, který všude s hrdě povzneseným čelem hlásí se k národu českému.

Jan Kubelík nachází se na své cestě na východ z amerického západu, kdež zejména v San Francisku způsobil dvěma svými koncerty v tamním hudebním světě pravé vzbouření a nadšení nebývalé. Veškerý časopis tamní přinesly nadšené úvodníky o mistrově hře, a zdálo se, jakoby přítomnost velkého umělce celé město elektrizovala. Koncertní síně byly ne nabitý, ale přímopřepčány citely hudby, umění čistého a povznášejícího. Tenor všech kritik vyznívá v ten smysl, že hra a ton Kubelíkova nevyrovnatelného talentu, přednes a zkrátka celé jeho hudební vystupování zdokonalilo se přímou k perfektnosti.

Když Kubelík minulého prosince přistál na pevninu americkou, byl v krátce na to pozván do Bílého Domu k prezidentu Rooseveltovi, kdež koncertoval dne 6. prosince 1905. Koncertu tomu přítomen byl president, jeho rodina a něco nejbližších jeho přátel. President byl tak nadšen hrou nevystižitelného Krále houslí, že hned druhého dne z rána zaslal umělci našemu vlastnoručně psaný děkovačí dopis, a zároveň věnoval mu skvostný výtisk svého díla "The Rough Riders" na důkaz svého hlubokého obdivu a úcty.

Nestává pochyby, že i zde v Omaze přijat bude velký tento mistr s nemenším nadšením, než všude jinde. Program pro Omahu obsahuje nejskvělejší a nejobtížnější perly houslového umění, a jsou to právě tyto skvosty hudební, které po smrti Paganiniho po mnohá léta zůstaly jakoby zapomenuty, ježto nebylo houslisty, který odvážil by se je přednášeti v soublase a s pochopením velkého jejich tvůrce. Až teprve Jan Kubelík takřka nadpřirozeným svým nadáním vystihl všechny jejich odstíny a pasáže do nejmenších detailů a jsa mistrem techniky, dobývá si jimi jména nehynoucího.

A že Kubelík má i srdce, srdce velké, soucivé a milující v prou, dokázal již mnohokrát. Právě se dozvídáme, že Seattle, Wash., hrál veliký koncert ve prospěch nešťastných obětí pohromy San Franciscké a šlechtou rukou svou pomáhá strati slzy zoufalosti a bídy v nešťastném městě.

Ještě slovo k vysvětlení.

Pan Jan Rosický, budiž jméno jeho proslaveno, v posledním čísle "Osvěty Americké" odpovídá na naše vysvětlení článkem, který svědčí, že celá jeho filipika je prostě řečeno humbukem. Pan Jan Rosický, budiž jméno jeho proslaveno, užívá samých vytáček, mluví o jakési mořské potvoře, ale přímé odpovědi se vyhýbá. Vida, vida, jak velkomyslný je vůči sobě. Udání Unie je mu "vuř".

Milý kamaráde, abychom zjistili, jak pevný jste ve svých "kran-flekách", we go you one better, dáme \$100.00 na jakýkoliv účel Vámi určený, když dokážete, že "Osvěta Americké" — o níž pouze jsme ve svém článku mluvili a ne o celé spouště "listů", — přibýlo více předplatitelů od posledního podzimu, než jich "P. Z." má vůbec. Pan Jan Rosický, budiž jméno jeho proslaveno, píše: "Přibýlo nám na naše listy více odběratelů — veliký "bás" bojí se psati předplatitelů — od minulého podzimu, než "P. Z." má všech odběratelů. A honem nabízí \$50.00, opomíje nabídku naši, v které mluvili jsme pouze o "Osvětě Americké".

Abychom milému čtenáři osvětlili pravdomluvnost a poctivost ředitele Národní Tiskárny, budiž jméno jeho proslaveno, uvádíme: Národní Tiskárna vydává "Osvětu Americkou", "Hospodáře", "Bratrský Věstník", "Westliche Presse", Paldovy brožury a mimo to rozesešlá seznamy knih v několika tisících výtiscích. To by mohly býti také "naše listy". Mimo to "Sample Copies", kterých též možno použiti jako odběratelů. Národní Tiskárna tiskne též listy anglické, jichž přírůstek by mohl býti také přírůstkem "našich listů". A zkrátka celé "Vysvětlení ku vysvětlení", je pouhopouhou vytáčkou, ničím jiným.

Protož skloň každý šiji svou před jeho velebností, an též mimo všečnosti pozemské je kazatelem i křtitelem "Svobodné Obce", a nad jiné vyniká svou chvalnou poctivostí.

Pan Rosický, budiž jméno jeho proslaveno, praví mezi jiným, že Národní Tiskárna správně všechno vyplácí. Malíčký příklad jeden z nejmenších uvádíme: Pan M. B. Letovský, byv v N. T. zaměstnán, byl nucen vzíti si dva dílce za plnou cenu po \$100.00, na kteréž mu bylo týdně po \$2.00 sráženo. Když byly dílce zaplacený, dostal — kopaec. Pan Letovský peněz nutně potřeboval i nabídl N. T. své dílce o mnoho levněji, než za ně ve skutečnosti zaplatil. Ale i to bylo mu odepřeno. Konečně prostřednictvím p. K. W. Bartoše, pokladníka N. T. prodal je za polovinu kupní ceny. "Národní Tiskárna každému správně vyplácí své dluhy". Pan Jan Rosický, budiž jméno jeho proslaveno, na poctivost si potrpí.

A konečně k poslední poznámce p. Rosického podotýkáme, nechť stvrdí přesešalí výpovědi, že on nebo někdo jiný jeho nařizem neudal mě vládě, jako já dal jsem přesešalí výpověď před dvěma ety.

Opakuju, že dám \$100.00, když p. J. Rosický, budiž jméno jeho proslaveno, nám dokáže, že "O. A." od minulého podzimu přibýlo více předplatitelů, než má "P. Z." všech odběratelů. Právě výslovně "Osvěta Americké" a ne všem listům, jež N. T. vydává. — Tímto zakončujeme naši polemiku s p. Janem Rosickým, roašafným národovcem své kapsy, budiž jméno jeho pochváleno.

Kdo by s čtenářů našich chtěl bližěji poznati "charakter" velkého národovce tohoto, nechť přečte si známou práci bývalého za-

městnance p. Rosického, red. V. A. Junga, která pod názvem "Na prahu nového světa" v Praze vyšla. Budeme-li v dobré náladě, možná že ji otiskneme.

Vác. Bureš, ředitel "Pok. Záp."

Nepofádky žaludku a vnitřnosti pocházejí často od líných jater, proti kterým Dr. August Koenig's Hamburger Tropfen jsou specifickým lékem. Pohodnou játra k činnosti a regulují.

Naše nabídka

... pro ...

bazar T. J. Sokol v Omaze.

Vyd. společnost "Pokroku Západu" uvoluje se dáti ve prospěch umofení dluhu na Sokolovně vánočního, 50 procent z každého nového odběratele na 1 rok, který zaslan nám bude prostřednictvím Bazárního výboru.

Každý předplatitel kromě toho obdrží ukvostný obraz co premii. Doufáme, že zvláště mezi Sokoly nabídka tato vzbudí žádoucí činnost ve prospěch jejich podniku. Nabídka tato platna jest až do dne otevření bazaru.

Vyd. Spol. "Pokroku Západu."

PRVNÍ TRÍDY

řeznický :: obchod

... vlastní ...

FRANK KUNCL

6. a Pierce ul.

Vždy jen čerstvé zboží. Poctivá obsluha a dobrá váha. — Uzenářské výrobky specialita. 15 Zboží možno též objednat telefonem. Zavolejte tel. 3502.

SONKA & NAIBERG

vlastní nejlépe zásobný, útulný

HOSTINEC

na sev.-vých. rohu 11. a Harney ul. v Omaze.

Na race stále čerstvý Schlitzův mok, znamenité likéry všeho druhu a nejlepší doutnky.

Teplý zákusek v každou chvíli. Tel. Douglas 4259. 39tf

Chcete-li, aby vaše obydlí vyhlíželo opět úhledně, obraťte se jen na

W. Malého

802 Hickory ul. Omaha.

Jenž v oboru vylepování a barvení má velkou zkušenost Politirování (polish) pian a drahého nábytku věnuje zvláštní pozornost, jest to jeho specialitou. — Za vaškou práci nejlépe ruč čestná a velice pochvalná doporučení dřívějších jeho zákazníků. 38tf

James Hulač,

český :: kovář

v č. 1903 jižní 13. ulice v Omaze, vykonává dobře a levně všechny práce v obor kovářský spadající. Zvláštní pozornost věnuje se kování koní. Za plně uspokojení se ručí 30tf

